відповідно і самі правові норми. Чим досконаліша форма закону, тим сильніший вплив права на людей. Кропітка робота над формою – одна з умов законодавчої творчості. Законодавець, що не володіє всіма технічними засобами, не в змозі створити досконале право, хоча його думки будуть значними, актуальними. Законодавець повинен прагнути до найбільш повного приведення форми у відповідність з його метою. Техніка законодавця – це показник законодавчої майстерності. Тому під час розроблення закону необхідно використовувати прийоми юридичної техніки, розроблені теорією держави та права з урахуванням мовних правил.

Х.В. Давидюк, студентка Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін ННІПП НАВС, какдидат філологічних наук, доцент **Г.В. Янковська**

ДЕЩО ПРО ТЕРМІНОТВОРЕННЯ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ

У період становлення правової держави постає питання вивчення юридичної термінології, її правильного використання як професійними юристами, так і майбутніми фахівцями. Особливу увагу при цьому звертають на лексико-семантичні та словотвірні особливості термінотворення. В основу лексико-семантичного аспекту термінотворення покладено обґрунтування різних шляхів входження термінологічних одиниць у мову. Так, на думку Л.І. Чулінди, словниковий

склад української юридичної термінології формується з різних джерел, які умовно можна поділити на 5 груп: 1) запозичення латинських термінів і правових понять, які стали підґрунтям для термінології різних правових систем (апеляція, алібі, документ, реформа); 2) використання термінів з нормативно-правових актів Київської Русі (закон, суддя, свідок, карати); 3) надходження термінології з розвинутих сучасних правових систем (контрабанда, бартер, монополізм); 4) існування термінології нормативно-правових актів України (конституції, законів, кодексів), міжнародних документів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; 5) джерелом нових термінів може бути перекладацька діяльність. Перекладач може: а) передати іншомовний термін, якого немає в українській мові, засобами українського алфавіту, б) дати описову конструкцію правового поняття українськими словами, які утворюють терміносполучення.

Неоціненну роль у формуванні юридичних термінів будь-якої країни у процесі запозичення відіграє перекладацька діяльність (інколи її ще називають джерелом появи нових термінів). Переклад – це не лише намагання передати певну інформацію засобами іншої мови, а й випробування мови перекладу, її здатності передавати думку, висловлену іншою мовою. І якщо в юридичній мові бракує необхідних лексичних одиниць, саме перекладачі першими намагаються створити відповідний лексичний еквівалент. Такий еквівалент можна створити такими способами, а саме: використанням першоджерельного терміна або його транскрибованої версії – пряме запозичення (агент, акція, гарантія, експорт, компанія, компенсація, контракт, ліцензія, менеджер); підбиранням парафрази — роз'яснення; наданням

термінологічного статусу слову загального вжитку — термінотворення.

Перекладач несе велику відповідальність, оскільки термін, створений ним, стає частиною рідної мови і в подальшому продовжує існувати незалежно. У цьому процесі важливо уникати помилкового вживання, тому в пошуках адекватного еквівалента орієнтиром мають бути офіційні тексти інших мов. Саме тому інколи виникає проблема розуміння тих чи інших термінів або їхньої відірваності від загального контексту.

Щодо юридичних текстів відповідна практика діє в адміністрації Європейського Союзу, де юристи перевіряють перекладені тексти, а в Суді Європейського Союзу перекладацька діяльність здійснюється виключно юристами. Запозичення такої практики може бути реальною лише за наявності високої мовної культури юристів; вільного володіння іноземними мовами, синтезованими лінгвістичними та правовими знаннями, навичками їх застосування; розуміння особливостей терміносистем; державної зацікавленості.

Максимальна уніфікація юридичних термінів та понять значно спростить розуміння усіх держав-учасниць нормативно-правових актів, а також полегшить професійне спілкування на міжнародному рівні. Україна вже зробила певні успіхи у розвитку термінологічної справи (поступово опрацьовує різні проблемні питання термінознавства, обговорює їх на конференціях, круглих столах, видає словники юридичної термінів тощо). Разом з тим необхідно продовжувати досліджувати особливості вживання, способи творення правничих термінів, розвивати і вдосконалювати практику цілеспрямованої підготовки кадрів у сфері нормопроектування, важливо забезпечити потребу в якісних україномовних довідниках, тлумачних словниках з юриспруденції.